

Sammandrag av Kick-off mötet för projektet: Virtu - elderly care on the baltic islands, Åbo den 18-20 augusti 2010

Närvarande vid mötet var Anette Häggblom, Inger Nygård och Regina Santamäki Fischer från Vårdprogrammet vid Högskolan på Åland.

Bakgrund till projektet.

Att åldras i sitt hem på sin hemort, i de omgivningar som man är van vid, är säkert många människors önskan. Att leva i ett geografiskt vidsträckt område, i skärgården, kan innebära att man tvingas flytta trots att man kunde leva hemma med stöd. Nu och i framtiden kommer olika kompletterande lösningar och sociala servicemodeller att behövas och utvecklas för att kunna användas av de personer som idag är äldre och av oss som kommer att vara de allra äldsta i framtiden.

Virtu-projektet avser att utveckla nya kompletterande service modeller för äldre personer boende i glest befolkade områden. Sedan ett antal år tillbaka har man i Finland i försöksform haft interaktiva nätburna kontakter med äldre personer som bor ensamma, sk. MåbraTV. Avsikten är att med hjälp av MåbraTV förbättra kontakten till och mellan äldre personer, stöda äldre personer att klara sig själva och vara delaktiga med sin omgivning och samhället. Virtu-projektet är en vidare utveckling av detta för att pröva att utveckla en ny virtuell social serviceform. Projektet är ett 3 årigt EU-finansierat projekt.

MåbraTV är en service modell som grundar sig på interaktiv video kontakt, ett användarvänligt system och interaktiva program för att stöda användarnas hälsa och välbefinnande. Dessutom finns möjligheten för personal inom olika professioner, familj och vänner att med lätthet vara delaktiga med varandra.

Med hjälp av en "touch-screen", en TV-skärm liknande skärm, kan de äldre personer som önskat vara med, genom att starta "TV:n"/skärmen med ett tryck med fingret koppla upp sig till andra äldre med likadan utrustning och med en studio som finns på den högskola som har utbildning av vård och omsorgspersonal. De studerande förbereder små program som genomförs interaktivt med de äldre deltagarna. Programmen handlar om det som de äldre önskar och kan röra sig om vitt skilda ämnen. Ofta har de handlat om frågor kring hälsa; kostfrågor och motion (sk. sittgymna har varit lätt att utföra och varit omtyckt) sjukdom , läkemedel (frågor om de läkemedel som man använder, verkan och biverkan m.m.) samt andra ämnen. Även församlingar, föreningar; kultur och intresseorganisationer kan ha evenemang kan ordnas interaktivt. Vissa dagar har de äldre även ha egna "Café-stunder där de kokar sitt kaffe var för sig och sitter och samtalar via MåbraTV.

MåbraTV har använts i ett antal år. De som varit delaktiga av detta har uppskatta det mycket. De flesta är i mycket hög ålder, men, på grund av de begränsningar som det sena åldrandet medfört hindrade i att vara i samma kontakt med omvärlden som man varit förut i sitt liv.

Kick-off dagarnas program

Onsdag 18 augusti

Dagen inleddes med välkomstkaffe och smörgås i TUAS lokaler. Nästan trettio deltagare var närvarande. Alla deltagare fick presentera sig själva i 10 minuter. Deltagarländerna är förutom Finland och Åland, Estland. 12 partners; kommuner är med. Från Åland Saltvik och Eckerö.

Efter lunch presenterades den bakgrundsredovisning som gjorts under sommaren. Det är en baseline beskrivning för att bygga vidare på. Deltagarna; länder, kommuner och lärosäten har fått besvara frågor om tidigare erfarenheter, service former, behov och önskemål. Vi fick även se hur MåbraTV används i praktiken. Därefter följde diskussioner i grupper om vilka deltagare som är lämpade för detta projekt. Diskussionen skulle leda till att i de individuella grupperna / kommunerna fick en uppfattning vilka i deras eget område kunde komma i fråga. Högskolorna diskuterade hur de skall kunna involvera studenterna i projektet.

Dagen avslutades med en middag på restaurang Samppalinnä i Åbo. En god mat och trevlig samvaro. Många kontakter knöts och erfarenheter utbyttes.

Torsdag 19 augusti

Innebar ett studiebesök till två skärgårdskommuner utanför Nådendal. Kommunerna Rymättylä och Velkua tillhör numera Nådendal stad. Under den tid de varit "sig själva" har den lilla storleken, det utsatta läget nära havet med en befolkning som bor på öar och åldras där, lett till utvecklandet av vårdinstitutioner som är koncentrerade med alla "expertis" samlad på samma plats. Ett sätt att vara effektiv.

I Rymättylä finns service hus, tandläkarmottagning, läkarmottagning, hemsjukvård och hemtjänst, bäddavdelning, och kök som gör mat och förmedlar till äldre som bor i sina hem på fastlandet och på öarna. De äldre får även hjälp med att bada bastu. Och utanför fanns en radhuslänga med mindre pensionärsbostäder. De boende där även i behov av hemtjänst och sjukvård. Det som var anmärkningsvärt var placeringen vid havet, med utsikt mot havet även i bäddavdelningens rum. Där var ett av fönstren ända ner till golvet för att ge möjlighet även för den som är sängliggande att kunna se ut över vattnet och naturen.

I Velkua hade man redan på 1980-talet byggt ett servicehus, Kummeli (Kummel) som omfattade likaså många servicefunktioner som behövs i ett litet samhälle, med äldreboende och dagis under samma tak. Lunch åt vi i Kummelis matsal; laxsoppa med jordgubbskräm och vispgrädde. Gott!

Efteråt fortsatte dagen med gruppdiskussioner och information om hur redovisningen av Virtu-projektets första tremånader skall redovisas. En byråkrati som kan få en att gråta av förtvivlan, men som också innebär att de medel som avsätts på detta skall ha använts på det sätt som det var avsätt.

Dagen avslutades med en middag ute på ett skärgårdshotell bortom två färjor. Läget var vackert och maten god.

Fredag 20 augusti

Denna förmiddag bestod i huvudsak av att de olika arbetsgrupperna inom projektet hade sammanträden. För Högskolan på Ålands del innebar det att Forskningsteamet träffades. Högskolan har ansvaret att koordinera forskningen inom projektet. Tiden var knapp för detta. På en dryg timme kunde

vi enas om endast få saker. Riktlinjer drogs upp för hur forskningsplanen skall se ut. Ett huvuddrag kommer att vara att studera de hinder och framgångsfaktorer det finns för att en ny social servicemodell av detta slag tas emot. Dessutom planeras studier med upplevelser av hur det är att vara i kontakt på detta sätt. Önskan finns även att kunna göra en kostnadseffektiv utredning av den här nya servicemodellen. Svårigheterna för hur studier på projektet kan sättas upp innebär främst att det i projektet finns tre språk och att serviceformerna och behoven i Finländska, och Åländska skiljer sig från förhållandena i Estland. Vi har ändå bestämt att förhålla oss till svårigheterna som utmaningar som kan leda till nya och intressanta upptäckter och kunskaper.

Efter lunch fortsatte dagen för styrgruppens del.

Vid tangenterna
Regina